

מי שהיה פרק תשיעי פסחים

צו.

עין משפט נר מצוה

א מ"י פ"ד מהל' פסולי
הטוקשין ל"ז:
בב ב מ"י פ"ד מהל'
ק"פ הלכה ו:
ג ג מ"י פ"ד מהל' פסולי
הטוקשין הלכה ח:
ד ד מ"י פ"ד מהל' פסולי
הלכה ט:

רבינו הגנאל

ואסיקנא אלא לאו שנוצא
קודם שחיטה והמיר
מקודם שחיטה קא מבעט
לה תנא דלא קריבא.
(מיהא כלומר הנמצא)
מיהא שמיטין דהנמצא
איהו שחיטת הפסח הוא
קרב שלמים וכן תמורתו.
אבל הנמצא קודם שחיטה
אינו קרב לא הוא ולא
תמורתו תיובתא דרבה.
אמר שמואל כל שבחטאת
מתה בפסח קרב שלמים
כל שבחטאת רועה בפסח
נמי רועה, ואתקף עליה
רב יוסף הרי חטאת
שעברה שנתה דלרעה
אזילא, דאמר ר"ל בתמורה
פ"ד חטאת שעברה שנתה
רוחין כאלו עומדת בבית
הקברות ורועה, ואלו פסח
שעברה שנתו קרב שלמים,
הנניא כשב לרבות פסח
לאליה, כשהוא אימרי אם
כשב לרבות פסח שעברה
שנתו ושלמים הבאים
וכו, ושנינו כי קאמר
שמואל כל שבחטאת רועה
בפסח נמי רועה באבודין
שעברה שנתה ונחלו לא
אמר שמואל, ובאבודין מי
משכחת להא דשמואל,
והא אבודה בשעת הפרשה
אחרת, דלרבות אע"פ
שנמצאת הראשונה לרעה
אזילא, דתנן בתמורה פ"ד
המפריש חטאתו אבודה
והפריש אחרת תחתיה
ונמצאת הראשונה והרי
שתייהן עומדות המימות
וכו, ודייקין מיהא נמצאת
אחר שנכתבו בעלים
מתה, מכלל שאם נמצאת
קודם שתיפירו בעלים
רועה, ואלו בפסח היכא
דאבר ונמצא אחר (הפסח)
[וצאת] קודם שחיטה קרב
שלמים, ושנינו שמואל
כרבא סבירא ליה (ל)
דאמר בשמעתא דקמי
הא שחיטה קבעה, והא
מדאמר ר' יוחנן עלה אין
לך פסח שקרב שלמים
אלא שנמצא אחר שחיטה,
מכלל דשמואל סבר חצות
קבעה ולא שחיטה, ודחינן
אבודה היא, כדברא דאמר
בתמורה בתחלת פ"ד אמר
רבא אבודה לילה לא
שמה אבודה, אינו הוא
אמרין התם אי הכי רועה
ל' היכי משכחת לה.

אילימא שנמצא קודם שחיטה והמיר בו קודם שחיטה פשיטא
למה ל' קרא, ואע"ג דקתני ליה צמתי לאשמעינן
דאיכא תמורה ללא קרבה מ"מ לא אינטריך להכי:
פשיטא, והשם לא שייך לשנויי דקרא אסמכתא בעלמא כדשני
לעיל דאם כן קרא למאי אתא:
אלא י"א שנמצא קודם שחיטה,
תימה ללישנא קמא מלי

מקשה אביי לרבה מהך זרייתא והלא
סיפא מסייעתא לו זדהיא דמסיק
השם אהו תימה לומר שלא ידע אביי
סיפא דזרייתא דמקשי מיניה:
אמר שמואל כל שבחטאת מתה
בו, שמואל כרבי זירא סבר
דאמר חלות קבע עמד מל"ר יוחנן אין
הפסח קרב שלמים אלא שנמצא אחר
שחיטה והכי (דדייקן) לקמן:

ובל"א הוא והרי בו, תימה
דפריך אסיפא דמילתיה
דכל שצחטאת רועה וארישא נמי
איכא למיפך דהא תמורת חטאת
ט[אן] שמתו בעליה דלמיתא אזילא
ואלו צפסא אמרי צמתי תמורת
הפסח רועה אלא המיר קודם חלות
דקבעיה חלות וכן מתו בעליה אמר
לקמן דאי מת קודם חלות דקבעיה
חלות: **רואין** אותה באי"ו היא
בבית הקברות, נקט הכי משום
דחייית צית הקברות לאו דמיה היא
וכמו כן עברה שנתה לא חשיב דחוי
כמו מתו או נשכחו בעליה:

ורועה, פירש רש"י ויפלו דמיה
לקין הנשכח ממדרשו של
היודע ואין נראה לרבי"א ללא נאמר
מדרש היודע אלא בהפריש מעות
למטאתו או לאשמו ונשמיר מהם
או אצרו והפריש אחריהם וחזר כך
נמצאו דמה שנשמיר יפלו לנדבה
אזל צבי האי גוונא שלא נתכפרו
עדיין בעלים אמרינן מימכר יביא
אחרת צדמיה והביא ר"י ראייה לדבריו
דמנן צפרין וד חטאת (תמורה דף כא):
ושאזדה אס משכיפכו כו' ואם עד
שלא כפרו בעליה מרעה עד שמתאז
ותמכר ויביא אחרת צדמיה והשם
צדמיה גמורה כמו אצדה דמודי ריש
לקיש לאחר כפרה דמטה קתני עד
שלא כיפרו יביא צדמיה אחרת צעברה
שנתה דלחו דחוי גמור הוא דלף לאחר
שכיפרו בעליה אינה מתה לא כל שכן

שאם נסתאזה קודם כפרה דיביא אחרת צדמיה: **קודם חצות**
לאו אבוד הוא, פירוש וצבי האי גוונא לא איירי שמואל דהא שנינו
כי קאמר שמואל בצדודין קאמר: **אלא** רועה ר"ב היכי משכחת
לה, דליכא לימיר בגון שנאצדה צלילה דאצידת לילה לאו שמה
אצידה ושמואל בצדודין איירי כדפרישית:

כדרכי

שהם נסתאזה קודם כפרה דיביא אחרת צדמיה: **וקודם חצות**
לאו אבוד הוא, פירוש וצבי האי גוונא לא איירי שמואל דהא שנינו
כי קאמר שמואל בצדודין קאמר: **אלא** רועה ר"ב היכי משכחת
לה, דליכא לימיר בגון שנאצדה צלילה דאצידת לילה לאו שמה
אצידה ושמואל בצדודין איירי כדפרישית:

יכול אף לפני הפסח כן. תמורת הפסח שנמצא לפני פסח (שני)
הוא קריבה שלמים: **תלמוד לומר הוא**, פסח הוא הפסח כשר קרב
ואין תמורתו קריבה. לאו תמורת ההוא דקרב קא ממעט אלא הכי
קאמר יש תמורת פסח שאינה קריבה: **פשיטא**, דלא קרבה דהא

יכול אף לפני הפסח כן תלמוד לומר י הוא
הוא קרב ואין תמורת הפסח קריבה היכי
דמו אילימא שנמצא קודם שחיטה והמיר
בו קודם שחיטה פשיטא למה ל' קרא אלא
לאו שנמצא קודם שחיטה והמיר בו אחר
שחיטה תיובתא (ב) דרבא תיובתא אמר שמואל
כל שבחטאת מתה בפסח קרב שלמים וכל
שבחטאת רועה בפסח נמי רועה ורבי יוחנן
אמר אין הפסח קרב שלמים אלא שנמצא
אחר שחיטה אבל קודם שחיטה לא מתקף
לה רב יוסף ובל"א הוא והרי חטאת שעברה
שנתה דלרעה אלא (ד) דא"ר שמעון בן לקיש
חטאת שעברה שנתה רואין אותה כאילו
היא עומדת בבית הקברות ורועה ואילו
בפסח כי האי גוונא קרב שלמים (ד) דתניא
כשב לרבות את הפסח לאליה כשהוא אומר
אם כשב לרבות את הפסח שעברה שנתו
ושלמים הבאין מחמת פסח לכל מצות
שלמים שטעונים סמיכה ונסכים ותנופת חזה
ושוק כשהוא אומר (ג) אם עז הפסיק הענין
לימד על העז שאין טעון אליה אל"ל כי קאמר
שמואל באבודין ברחיין לא אמר ואבוד
מי משכחת לה והרי אבודה בשעת הפרשה
לרבנן דלרעה אלא (ד) דתנן הפריש חטאתו
ואבודה והפריש אחרת תחתיה ונמצאת
הראשונה והרי שתייהן עומדות אחת מוחין
תקרב ושניה תמות דברי רבי וחכמים
אומרים (א) אין חטאת מתה אלא שנמצאת
לאחר שנתכפרו בעלים הא קודם שנתכפרו
בעלים רועה ואילו בפסח היכא דאבר ונמצא
אחר חצות קודם שחיטה קרב שלמים שמואל
כו' סבירא ליה דאמר אבודה למיתה אלא
והא כל אבודה לרבי מתה ואילו בפסח
היכא דאבר קודם חצות ונמצא קודם חצות
רועה קודם חצות לאו אבוד הוא כדרבא
(ז) דאמר רבא י אבדתי לילה לאו שמה
אבודה אלא רועה לרבי היכי משכחת לה
כדרכי

יכול אף לפני הפסח כן תלמוד לומר י הוא
הוא קרב ואין תמורת הפסח קריבה היכי
דמו אילימא שנמצא קודם שחיטה והמיר
בו קודם שחיטה פשיטא למה ל' קרא אלא
לאו שנמצא קודם שחיטה והמיר בו אחר
שחיטה תיובתא (ב) דרבא תיובתא אמר שמואל
כל שבחטאת מתה בפסח קרב שלמים וכל
שבחטאת רועה בפסח נמי רועה ורבי יוחנן
אמר אין הפסח קרב שלמים אלא שנמצא
אחר שחיטה אבל קודם שחיטה לא מתקף
לה רב יוסף ובל"א הוא והרי חטאת שעברה
שנתה דלרעה אלא (ד) דא"ר שמעון בן לקיש
חטאת שעברה שנתה רואין אותה כאילו
היא עומדת בבית הקברות ורועה ואילו
בפסח כי האי גוונא קרב שלמים (ד) דתניא
כשב לרבות את הפסח לאליה כשהוא אומר
אם כשב לרבות את הפסח שעברה שנתו
ושלמים הבאין מחמת פסח לכל מצות
שלמים שטעונים סמיכה ונסכים ותנופת חזה
ושוק כשהוא אומר (ג) אם עז הפסיק הענין
לימד על העז שאין טעון אליה אל"ל כי קאמר
שמואל באבודין ברחיין לא אמר ואבוד
מי משכחת לה והרי אבודה בשעת הפרשה
לרבנן דלרעה אלא (ד) דתנן הפריש חטאתו
ואבודה והפריש אחרת תחתיה ונמצאת
הראשונה והרי שתייהן עומדות אחת מוחין
תקרב ושניה תמות דברי רבי וחכמים
אומרים (א) אין חטאת מתה אלא שנמצאת
לאחר שנתכפרו בעלים הא קודם שנתכפרו
בעלים רועה ואילו בפסח היכא דאבר ונמצא
אחר חצות קודם שחיטה קרב שלמים שמואל
כו' סבירא ליה דאמר אבודה למיתה אלא
והא כל אבודה לרבי מתה ואילו בפסח
היכא דאבר קודם חצות ונמצא קודם חצות
רועה קודם חצות לאו אבוד הוא כדרבא
(ז) דאמר רבא י אבדתי לילה לאו שמה
אבודה אלא רועה לרבי היכי משכחת לה
כדרכי

יכול אף לפני הפסח כן תלמוד לומר י הוא
הוא קרב ואין תמורת הפסח קריבה היכי
דמו אילימא שנמצא קודם שחיטה והמיר
בו קודם שחיטה פשיטא למה ל' קרא אלא
לאו שנמצא קודם שחיטה והמיר בו אחר
שחיטה תיובתא (ב) דרבא תיובתא אמר שמואל
כל שבחטאת מתה בפסח קרב שלמים וכל
שבחטאת רועה בפסח נמי רועה ורבי יוחנן
אמר אין הפסח קרב שלמים אלא שנמצא
אחר שחיטה אבל קודם שחיטה לא מתקף
לה רב יוסף ובל"א הוא והרי חטאת שעברה
שנתה דלרעה אלא (ד) דא"ר שמעון בן לקיש
חטאת שעברה שנתה רואין אותה כאילו
היא עומדת בבית הקברות ורועה ואילו
בפסח כי האי גוונא קרב שלמים (ד) דתניא
כשב לרבות את הפסח לאליה כשהוא אומר
אם כשב לרבות את הפסח שעברה שנתו
ושלמים הבאין מחמת פסח לכל מצות
שלמים שטעונים סמיכה ונסכים ותנופת חזה
ושוק כשהוא אומר (ג) אם עז הפסיק הענין
לימד על העז שאין טעון אליה אל"ל כי קאמר
שמואל באבודין ברחיין לא אמר ואבוד
מי משכחת לה והרי אבודה בשעת הפרשה
לרבנן דלרעה אלא (ד) דתנן הפריש חטאתו
ואבודה והפריש אחרת תחתיה ונמצאת
הראשונה והרי שתייהן עומדות אחת מוחין
תקרב ושניה תמות דברי רבי וחכמים
אומרים (א) אין חטאת מתה אלא שנמצאת
לאחר שנתכפרו בעלים הא קודם שנתכפרו
בעלים רועה ואילו בפסח היכא דאבר ונמצא
אחר חצות קודם שחיטה קרב שלמים שמואל
כו' סבירא ליה דאמר אבודה למיתה אלא
והא כל אבודה לרבי מתה ואילו בפסח
היכא דאבר קודם חצות ונמצא קודם חצות
רועה קודם חצות לאו אבוד הוא כדרבא
(ז) דאמר רבא י אבדתי לילה לאו שמה
אבודה אלא רועה לרבי היכי משכחת לה
כדרכי

יכול אף לפני הפסח כן תלמוד לומר י הוא
הוא קרב ואין תמורת הפסח קריבה היכי
דמו אילימא שנמצא קודם שחיטה והמיר
בו קודם שחיטה פשיטא למה ל' קרא אלא
לאו שנמצא קודם שחיטה והמיר בו אחר
שחיטה תיובתא (ב) דרבא תיובתא אמר שמואל
כל שבחטאת מתה בפסח קרב שלמים וכל
שבחטאת רועה בפסח נמי רועה ורבי יוחנן
אמר אין הפסח קרב שלמים אלא שנמצא
אחר שחיטה אבל קודם שחיטה לא מתקף
לה רב יוסף ובל"א הוא והרי חטאת שעברה
שנתה דלרעה אלא (ד) דא"ר שמעון בן לקיש
חטאת שעברה שנתה רואין אותה כאילו
היא עומדת בבית הקברות ורועה ואילו
בפסח כי האי גוונא קרב שלמים (ד) דתניא
כשב לרבות את הפסח לאליה כשהוא אומר
אם כשב לרבות את הפסח שעברה שנתו
ושלמים הבאין מחמת פסח לכל מצות
שלמים שטעונים סמיכה ונסכים ותנופת חזה
ושוק כשהוא אומר (ג) אם עז הפסיק הענין
לימד על העז שאין טעון אליה אל"ל כי קאמר
שמואל באבודין ברחיין לא אמר ואבוד
מי משכחת לה והרי אבודה בשעת הפרשה
לרבנן דלרעה אלא (ד) דתנן הפריש חטאתו
ואבודה והפריש אחרת תחתיה ונמצאת
הראשונה והרי שתייהן עומדות אחת מוחין
תקרב ושניה תמות דברי רבי וחכמים
אומרים (א) אין חטאת מתה אלא שנמצאת
לאחר שנתכפרו בעלים הא קודם שנתכפרו
בעלים רועה ואילו בפסח היכא דאבר ונמצא
אחר חצות קודם שחיטה קרב שלמים שמואל
כו' סבירא ליה דאמר אבודה למיתה אלא
והא כל אבודה לרבי מתה ואילו בפסח
היכא דאבר קודם חצות ונמצא קודם חצות
רועה קודם חצות לאו אבוד הוא כדרבא
(ז) דאמר רבא י אבדתי לילה לאו שמה
אבודה אלא רועה לרבי היכי משכחת לה
כדרכי

יכול אף לפני הפסח כן תלמוד לומר י הוא
הוא קרב ואין תמורת הפסח קריבה היכי
דמו אילימא שנמצא קודם שחיטה והמיר
בו קודם שחיטה פשיטא למה ל' קרא אלא
לאו שנמצא קודם שחיטה והמיר בו אחר
שחיטה תיובתא (ב) דרבא תיובתא אמר שמואל
כל שבחטאת מתה בפסח קרב שלמים וכל
שבחטאת רועה בפסח נמי רועה ורבי יוחנן
אמר אין הפסח קרב שלמים אלא שנמצא
אחר שחיטה אבל קודם שחיטה לא מתקף
לה רב יוסף ובל"א הוא והרי חטאת שעברה
שנתה דלרעה אלא (ד) דא"ר שמעון בן לקיש
חטאת שעברה שנתה רואין אותה כאילו
היא עומדת בבית הקברות ורועה ואילו
בפסח כי האי גוונא קרב שלמים (ד) דתניא
כשב לרבות את הפסח לאליה כשהוא אומר
אם כשב לרבות את הפסח שעברה שנתו
ושלמים הבאין מחמת פסח לכל מצות
שלמים שטעונים סמיכה ונסכים ותנופת חזה
ושוק כשהוא אומר (ג) אם עז הפסיק הענין
לימד על העז שאין טעון אליה אל"ל כי קאמר
שמואל באבודין ברחיין לא אמר ואבוד
מי משכחת לה והרי אבודה בשעת הפרשה
לרבנן דלרעה אלא (ד) דתנן הפריש חטאתו
ואבודה והפריש אחרת תחתיה ונמצאת
הראשונה והרי שתייהן עומדות אחת מוחין
תקרב ושניה תמות דברי רבי וחכמים
אומרים (א) אין חטאת מתה אלא שנמצאת
לאחר שנתכפרו בעלים הא קודם שנתכפרו
בעלים רועה ואילו בפסח היכא דאבר ונמצא
אחר חצות קודם שחיטה קרב שלמים שמואל
כו' סבירא ליה דאמר אבודה למיתה אלא
והא כל אבודה לרבי מתה ואילו בפסח
היכא דאבר קודם חצות ונמצא קודם חצות
רועה קודם חצות לאו אבוד הוא כדרבא
(ז) דאמר רבא י אבדתי לילה לאו שמה
אבודה אלא רועה לרבי היכי משכחת לה
כדרכי

(א) יומא דף סו. תמורה
דף כב, (ב) [לעיל דף
מנחות דף פז: וזכוח דף
טו, (ג) תמורה דף כז:
[נמוחת פ.א. ד] תמורה
שם, (ד) [נכרות טז, (ה)
רש"י, (ו) [ושקלים פ"ו
מ"ו], (ז) [באחרית רועה
אם כיוולא בו בחטאת רועה
אזל אס חטאת כ"ל רש"י,
(ח) [לעיל טז, (י) [וכן
תמיה עור צ"ק ד. ד"ה
לאו ובחילין ע"י. ד"ה והלא
ונגדה לר: ד"ה אילמא
יש מקום לעיין בחומ"ס
מ"ק ב. ד"ה לאחיי צ"מ
נד: סד"ה לענין ב"מ
ד"ה והמילא], (כ) רש"י,
ט רש"י,

תורה אור השלם

1. ואמרתם זבח פסח
הוא ל' אשר פסח על
בתי בני ישראל במצרים
בגפגפו את מצרים ואת
התנין הציל ויך ידקו ידקם
ועשוקהו: שבות יב כו
2. אם ששב הוא מקריב
את קרבנו והקריב אתו
לפני ידוק: וירקא ג
3. ואם עז קרבנו
הקריבו לפני ידוק:
וירקא ג

הגהות הב"ח

(א) נמי תיבתא דרבה
תיובתא:

מוסף רש"י

רואין אותה כאילו
היא עומדת בבית
הקברות ורועה. כלומר
כל מקום שהיא שם
רואין אותה כאילו היא
עומדת בבית הקברות
שאין כהן יכול ליכנס
אחריה ולחטמה, וזוהי
עד שמתאז (תמורה דף
ויע"ז יומא טו) אזל לא
מתאזת הממות היא, אלא
שאינה קריבה, הלכך רועה
עד שיפול כל מוס ומימכר
(ויומא שם), אין חטאת,
שכפרו בעליה, מתה
אלא שנמצאת לאחר
שנתכפרו בעלים.
לאו שמייה אבדתי.
אם אצדה צלילה והפריש
אחרת תחתיה, לאו שמה
שאינה קריבה, הלכך רועה
אפילו נמצאת קודם כפרה
אבודה ואפילו לרבי דאמר
מתה, היא אינה מתה
דהואיל וצלילה לאו שמה
לאקריבה והיא נמצאת כיום
המתה, לאו שמה אבודה,
ורועה לא נתכפר בחטאת
(תמורה כב).

(א) נראה דני אחרת כי
לכינוי נמי וחי גורס שמי
השמות דומות לכן והלכך
עמוד ב' הכל נכון א' ועי'